

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

„Slovenski Gospodar“ prične z novim letom svoj XIX. tečaj. Dosedanji p. n. prijatelji, naročniki, društveniki „Tiskovnega društva“ so prošeni, da mu zvesti ostanejo še zanaprej ter naročbo svojo ob pravem času ponovijo in listu pridobijo novih naročnikov. List bode izhajal s prilogami in stane za celo leto 3 fl., za pol leta 1 fl. 60 kr., za četrto leta 80 kr.

Stare naročnike prosimo zaradi polajšanja našega dela dosedanjo tiskano addresso na poštno nakaznico prilepiti, ali pa vsaj tisto številko nam naznani, katera se na vsakej adresi na desni strani tiskana nahaja.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Osmi občni zbor Slovenskega društva.

(V Mariboru 28. dec. 1884.)

Vkljub snegu in sploh slabemu vremenu došlo je v čitalnično dvorano tudi zunanjih društvenikov: zlasti od sv. Ane, sv. Petra, Jarne, Hoč. Črešnovca, Hošnice, Poličan. Iz Konjic bil je g. dr. Rudolf, iz Celja deželni poslanec g. Mih. Vošnjak navzoč. Vlado je zastopal g. Kankowsky, c. k. okrajni komisar, kateri, od predsednika g. Simona predstavljen, bil je z živio-klici pozdravljen. G. Ivan Dečko kot tajnik poroča o letošnjem delovanju Slov. društva, ki je bilo izredno živahno, krepko, srečno in s sijajnimi zmagami pri volitvah za deželni zbor štajerski venčano. G. dr. Jarnej Glančnik poroča kot denarničar ter izpove, da je društvo imelo 547 fl. dohodkov, 441 fl. stroškov in torej v blagajnici še 106 fl. 48 kr.

Sedaj spominja se g. predsednik nam letos umrlega odbornika, g. dr. Antona Prusa, omenja pohvalno njegove zasluge za narod slo-

venski, za naše društvo in ga priporoči hvaležnemu spominu. Vsi navzoči vstanejo!

Zatem govori g. dr. Gregorec o političnem položaju Slovencev, osobito štajerskih. Nadejali smo se l. 1879, ko je nemško-liberalna stranka v državnem zboru večino zgubila, da bode sedaj se začel 19. člen osnovnih pravic o enakopravnosti povsod djanjski izpeljevati, tudi na Slovenskem. Toda to se ni zgodilo, od naših nadejanj l. 1879. se je malo izpolnilo ali čisto nič; politični položaj naš je gledé uspehov sedaj slabši nego pred 6 letmi. To nas pa ne sme plašiti, kajti vkljub temu smo Slovenci, tudi štajerski, sedaj močnejši in krepkejši, kakor l. 1879. Da se političnej jalovosti zanaprej ognemo, treba, da smo vsi Slovenci složni, da postopamo s primorskimi in dalmatinskimi Hrvatimi v državnem zboru vzajemno in skušamo tako s pomočjo Čehov, Poljakov in nemških konservativcev si priboriti, česar potrebujemo. Složnosti slovenske, vzajemnosti slovenske je treba, sicer bodemo Slovani avstrijski le ogromno večino vojaških in davkovskih bremen nosili, veljali pa malo ali nič.

Sprejete so bile zatem doli sledeče resolucije ali sklepi. G. Miha Vošnjak je zboru naznanil veliko veselje Slovencev v Celji, ko so 19. avgusta po telegrafu izvedeli nepričakovano in sijajno zmago slovensko v Mariboru ter nasvetoval izreči duši vsej volilnej agitaciji, g. dr. Radaju, najiskrenejšo zahvalo naroda slovenskega. Nasvet je bil z živio-klici sprejet. G. dr. Radaj se zahvali ter izjavi, da bode vselej se rad boril za pravice Slovencev in tudi za bližnjo volitev v državni zbor stopil na čelo volitevskim skrbem.

Zatem vršile so se volitve v odbor društveni za l. 1885. Bil je izvoljen enoglasno v predsednika zopet g. Paul Simon, na mesto umrlega g. dr. Antona Prusa pa v odbor njegov brat g. Dragotin Prus, po nasvetu g. dr. Rudolfa v Konjicah, na mesto g. dr. Domin-

kuša pa g. Jožef Rapoc, drugi odborniki so ostali. Za namestnike so izvoljeni g. dr. Ferik, Alojz Velebil od sv. Petra in g. Ludvik Kresnik iz Črešnovce.

S 3kratnim živio svitlemu cesarju sklene predsednik 8. občni zbor Slovenskega društva.

Resolucije.

1. Slovenci avstrijski nosimo ogromno večino vojaških in davkovskih bremen in potrebujemo v svoj duševni in gmotni napredek djanske enakopravnosti svojega jezika v šolah, uradih in javnem življenju.

2. Slovensko društvo konstatuje v svojem občnem zboru dne 28. t. m., da se je za djansko izpeljavo v 19. členu osnovnih pravic nam zagotovljene jezikovne enakopravnosti pri nas Slovencih in sploh Jugoslovanih v zadnjih 6 letih malo ali nič ni zgodilo. Posebno težko še zmiraj pogrešamo: slovenskih stolic na graški univerzi, paralelk na slovenskih gimnazijah, slovensko učiteljsiše v Mariboru.

3. V dosego djanske enakopravnosti smatramo za neobhodno potrebno, da Slovenci od Trsta do Mure in Rudolfovega do Belaka v prihodnjih volitvah za državni zbor izvolimo takšnih poslancev, ki bodo, zraven koristi svojega volilnega okraja, gledali tudi na koristi celega naroda slovenskega in vstopivši s primorskimi, isterskimi in dalmatinskimi Hrvati v poseben klub skušali nam priboriti naše narodne pravice v vzajemnem postopanju s českim, poljskim, rusinskim klubom in nemškimi konservativci.

4. Brezobzirno za nas Slovence žaljivo postopanje nemško-liberalne večine v zadnjem zborovanju deželnega zbora štajerskega nam je nov dokaz, da ondi nimamo pravične ocene naših narodnih tirjatev pričakovati ter smo prisiljeni iz nova zahtevati v Spomenici do visokega ministerstva znotranjih zadev kot potrebno izraženo ustanovitev namestniškega oddelka za spodnji Štajer v Mariboru ali Celji.

5. V deželnem šolskem svetu v Gradcu Slovenci nismo zastopani in je sploh tako sestavljen in očivestno odobrava in podpira našej slovenskej narodnosti sovražne težnje nemškega šulvereina, da ne moremo pričakovati od njega uspešnega delovanja našej slovenskej narodnosti na korist v smislu tiste enakopravnosti, katera je našej materinšćini v 19. členu državljskih pravic slovesno zajamčena.

6. Slov. društvo sklene prošnjo poslati državnemu zboru, naj bi se za spodnji Štajer v Mariboru ustanovila trgovinska in obrtna zbornica.

7. Občni zbor izreče nujno željo, naj vsi spodnje-štajerski trgi, ki še ne volijo v mestnih skupinah, prošnje nemudoma odpošljejo dr-

žavnemu zboru, da bodo vsprejeti v dotično mestno skupino.

Pijančevanje najhujša dača, katero si ljudje sami nalagajo.

Vojaštvo stane vsako leto silno veliko denarjev, katerih si morajo davkeplačileci od ust pritrpati in državi za njeno varnost žrtvovati. Vse države po Evropi so silno orožane. Odložiti orožja ne more nobena, ako vse ne odložijo. To pa bi mogoče bilo le, ako bi si namesto s krvavim klanjem narodi svoje prepire po razsodnej sodnji, katerej bi papež lahko predsedoval, razsojevati dajali. Dokler se to ali kaj podobnega ne zgodi, trpeli bodemo silnih stroškov za vojaštvo. Vendar vsi vojaštvenski potroški so skoraj neznamni, ako jih primerjamo stroškom, katerih imajo pijanci za upijančevanje. Številke nam to pojasnijo. Francozi potrošijo za vojake vsako leto 600 — 700 milijonov frankov. Toda za gasenje silne žeje potrebujejo 1800 — 2100 milijonov frankov. Anglezi tudi močno pijejo. Njihovo vojno brodovje, ki jih dela gospode na morji po celem sveti, stane vsako leto 660 milijonov frankov. Pijanci njihovi potrebujejo mnogo več, l. 1882 so zapili 2520 milijonov frankov. Zastran pijančevanja so posebno Nemci na glasu. Belgijanci imajo pregovor: pije kakor Nemeec, in Italijan pravi: e inebbriato come un Tedesco t. j. pijan je kakor Nemeec. Številke potrdujejo ta pijani sloves. Kajti nemška strahovito močna vojska stane na leto 500 milijonov frankov, a veliko več zapijejo nemški pijanci, namreč 2250 milijonov frankov. Na vsakega Nemca povprek pride uže po 13¹/₂ litra šnopsa in 86 litrov piva. Sploh dokazano je, da evropski narodi, to pa oni, ki svoje omike sami nikoli prehvaliti ne morejo, veliko več denarjev zapijejo, kakor za vojake potrošijo. Dokazano torej tudi je, da je davek res silno velik, kateri si ljudje zavoljo svojega pijančevanja sami nalagajo.

Žali Bog so tudi pri nas začeli ljudje silno pijančevati in zlasti nesrečni šnops v sebe ulivati.

Za duševni in gmotni blagor narodov vneta katoliška duhovšćina si prizadeva pri nas pa tudi drugod z verskimi in npravstveni sredstvi v okom prihajati, zlasti s sv. misijoni, društvu v pospeševanje treznosti. Tudi zdravniki, kolikor jih je za blagor ljudij res zavzetih, odsvetujejo povsed od pijančevanja. Eden iz mej takšnih vračnikov je slavni Richardson, ki pravi: „ako zdrav človek stoji, udari žila 74krat, če se vsede na stol, 70krat, če se pa uleže, 64 krat. Ko se tedaj zvečer spat vležemo, umiri se sree toliko, da žila samo po 64 krat udari v minuti, torej po 10krat manje kakor če po dnevi hodimo in delamo. To stori v 1 uri po 600 udarcev in v 8 urah po 5000 udarcev manje. Tako se sree spočije v noči, da človek potem zdrav in krepek po dnevi lahko dela. Vendar to se godi le, ako trezni v posteljo prihajamo. Drugače je, če se upijanimo pred spanjem. Tedaj sree ali žila ne stori po 10

vdarcev v minuti menje, ampak več, tako da jih v 8 urah pomnožimo za okolo 15000. Ubogo srce se ni spočilo, ampak se po noči čezmerno utrudilo. Zato pa človek drugi dan komaj iz postelje vstane, je ves utrujen, za nobeno delo ni sposoben. Pravijo, da ga lasi bolijo, v resnici pa je srce zdelano. Ščasoma se tako zdela, da mora človek začeti hirati in naposled pred časom — umreti.“

Gospodarske stvari.

Podiranje dreves.

Ni vse jedno kedaj drevo poderemo, da lesa dobimo. Marveč gledati je v kaj hočemo dobljeni les porabiti, namreč ali nameravamo sploh kos gozda posekati in zemljo za kaj druga prirediti, ali želimo lesa za stavbe, za žaganje desek, ali samo za kurež. Tudi je ozir jemati, ostane li podreno drevje več časa v gozdi ali se precej poseka in zloži, da se hitro posuši. Drevesa niso vselej enakomerno vlažasta, na kar je tudi gledati, kedar jih posekavamo.

Pozno jeseni in po zimi drevesa mirujejo ali spijo, sok se v njih ne pregibava in ne pretaka in so menje napolnjena z vlago in mokroto, kakor spomladi in po leti. Zato se jeseni in po zimi vsekani les hitreje suši, ker ima menje vlage in mokrote izhlapiti. Vsled tega pa takšen les tudi menje trohni. Kdor tedaj želi, da mu les mogoče dolgo netrohnen, trpežen ostaja, ta mora dotična drevesa pozno jeseni ali po zimi sekati. Drevesca pa za štange, ki se imajo obeliti, sekajo proti spomladi, ko sok uže kroži, ker se tako skorja leži lupiti da.

Les za obroče, katerim skorje ne olupijo, sekajo le pozno jeseni in po zimi, ko se skorja trdno drži. Drugače je z borom, smreko, čegar skorjo hočemo za čreslo odlupiti. To posekamo po leti, ko še raste. Ako pa jej skorjo pustiti hočemo ter želimo, da se njeni les hitro suši, pustimo posekano drevo ležati, dokler mu igličje ali silovje ne odpadne.

Nekateri posekavajo gozde tako, da želijo, naj bi iz zemlje zaostalega štorovja poglalo novih dreves. Tudi za to delo sodi naj bolje pozna jesen in zimski čas, kajti sedaj bodo štori najkrepkejših mladik poganjali. Po leti posekanih dreves štori nikoli tako lepega mladega lesa ne poženo. Kedar pa hočemo kako drevje, grmovje posekati in zemljo vsega koreninja očistiti, tedaj moramo se tega dela po leti poprijeti. Kajti v tem časi najleži korenine uničimo. Vrbinje ali bekovino za košarje porezavajo rano spomladi; ker je takrat šibje najlepše in tudi vrbe najmenje škodo trpijo.

Mnogi jemljejo tudi na mesec ozir, ter drevesa le starega sekajo, ako hočejo les rabiti za stavbe, deske, mladega pa, če hočejo

gozd izrjavati in zemljo v njivo, vinograd, vrt obrniti. Vendar zopet drugi tajijo vsako uplivanje meseca na rastlinstvo ter jim je vse to le — prazna vera. Vsakako še reč ni dovolj jasna!

Kmetje so hudo zadolženi, zlasti nemški vkljub hvalisanej nemščini. Tako pride na enega kmetskega človeka na Tirolskem dolga 253 fl. v Salcburškem in spodnji Avstriji 249 fl. Štajerskem 213, gornji Avstriji in Koroškem 213, na Kranjskem, kder je nemška kultura ljudi vendar menje oblizala, pa 135 fl.

Pomologično društvo, kateremu veleza-sluzni načelnik je grof Henrik Attems v Gradci, zborovalo je tam meseca novembra in sklenolo izdajati poseben list sadjarstvu v prospeh. Dohodkov je imelo 637 fl. stroškov, 442 fl., ostane torej v blagajnici 194 fl. Več v posebnem sestavku.

Sejmi. 2. januarja Buče, 5. januarja Maribor, 12. jan. Šmarije, Planina.

Dopisi.

Iz Maribora. (Čitalnica, smrt, odr-tija, božičnica.) Čitalničnega občnega zbora udeležilo se je precej čitalničarjev. G. predsednik dr. Orozel pozdravi navzoče v daljnem govoru, se zahvali odbornikom za vrlo sodelovanje zlasti pa g. pevovodji, ki je osnoval pevski zbor. Tajnik g. Strašek poroča, da štejemo sedaj 69 čitalničarjev, da se je z gospo Šrameljnovno sklenola nagodba proti 1/2 letnej odpovedi, čitalnica se je udeležila Sokolske svečanosti v Mozirji. V odbor za l. 1885 izvoljeni so gospodje: dr. Orozel, predsednik, J. Strašek tajnik, Jož. Rapoc, denarničar, dr. Pekolj, dr. Šerbec, dr. Glančnik, dr. Ipavec, dr. Mlakar in J. Vrančič, odborniki. — Umrl je znani pozlatar A. Kotnik. — Sodnija prejela je 71letnega Eichholzerja zaradi oderuštva, ker je po 20—50% iztirjeval: dobro bilo bi, ko bi prejeli ptička, ki z denarjem nekega vinotrčca baranta, menda mu mešetar več obresti donaša, nego vinska trgovina! — Šolske sestre priredile so otrocišem lepo božičnico in odlično občinstvo razveselile z lepim igrokazom, katero so deklice izvrstno igrale. Navzoči so bili tudi Njih ekscelenca milostljivi knezoškof in mestni župan.

Iz Celja. (Ministerski list — župan Malle — šolski svet — božičnica.) Justično ali pravosodno ministerstvo začne z novim letom izdajati poseben list: „Verordnungsblatt des Justizministeriums“. Naročnina 2 fl. pošilja se na adresu: k. k. Hof- und Staatsdruckerei, Wien, I. Singerstrasse, 26. List bo važen ne samo za sodnike, juriste,

ampak tudi za občine, ker bode naredbe ali zaukaze donášal justičnega ministerstva do nižjih sodnij, ki obveljajo v hipu objavljenja. Nadejamo se, da se priobčijo tudi naredbe gledé na rabo slovensčine pri sodnijah, katere se sedaj tako tolmačijo, da nam Slovincem skoro nič ne koristijo, zlasti štajerskim. Na Kranjskem n. pr. vsprejemajo v zemljiščne knjige slovenska vknjiževanja, na Štajerskem jih pa vselej predstavljajo na nemško. Sploh opozarjamo občinstvo na gori omenjeni „Verordnungsblatt“. — Župan okoličanske občine, g. Mallé, je županstvo položil. Novi okrajni šolski svet ima sicer nemško-liberalnega načelnika (Mravljaka, ker je pisac Stibenegg propal) toda večina je slovenska. Slovenci so namreč 4, liberalci pa 3, ker načelnik ne glasuje. Živeli Slovenci. — Božičnica kat. podp društva se je krasno obnesla, gospa baroninja Regina Vlašičeva je razdelila darov vrednih 300 fl. No, Rakuschevci, ali društvo ne stori nič za deco, kakor ste nedavno žvekali? Več v „Cerkveni prilogi“!

Od sv. Martina na Pohorji. II. (Sad nemško-liberalnega šuntanja). Šnopsa pijanej druhali reče Štefan Vrečko: „zdaj se bomo notri (v Spesovo krčmo) zagnali, da bomo podrli mizo in vse vkup, da Radaj ne bo pridgoval“. Nekdo dostavi: „tepsti jih ne smemo, pa suvati jih moramo“, a zopet drug reče: „le po njih, pa natolčt“. Na to sklene dr. Radaj zborovanje pretrgati, zapusti krčmo in odide s spremljevalci, a za njim pritiska druhal kamenje pobirajoč. V tem hipu stopita zmes žandarja Simon Štrucelj in Mih. Belšek in zabranita nadalješnje nadlegovanje mariborskih gospodov. Žandarja pa ostaneta v št. Martinu, ker je okolo 200 ljudi po krčmah se potikalo in se je neredov bilo bati. Bila je 10. ura predpoldnem. Res začeta se Fr. Rebernik in Jurij Korén pred Spesovo krčmo klofutati pa sta pristopivšim žandarjem rekla, da sta le „špas“ imela. Žandarja odideta v občinsko uradnico in sedaj je 2 uri mir. Le Štefan Vrečko hodi od krčme v krčmo, plačuje vino in išče prepirov. Pri Pliberšku razžali Jero Kapunovo, ki mu s klofuto vrne, na kar Štef. Vrečko kamen pobere in Jero po glavi udari, da jo kar kri polije in pretrga židani robec. Župan Bojtinski, Fr. Žigart, naznani to žandarjema, ki takoj prideta in Štef. Vrečkota v občinsko kajho ženeta. Imela sta do tega oblast od svojih višjih. Pijanci zapazijo to iz Spesove krčme in Janez Vrečko zavreši: „branimo ga“. Vse hiti tavun, tudi župan Ant. Vrečko pa neče dati žandarjem ključa od kajhe, Štef. Vrečko se vrže na tla in se brani na vso moč kričajoč: „pomagajte mi, ne pustite bezicerja žandarjem zapreti“. Ob enem upije Jan. Vrečko „branimo ga, udarimo po žandarjih, ubijmo jih“ in M. Brentuša: „le nad žandarje“, župan A.

Vrečko pa z očmi treska in miga, naj pomagajo. Ko se druhal bliža žandarjem, obrne se S. Strucelj, napne puško, ki pa naglo sama sproži, kar ljudi malo splaši. Žandarja zgrabitá Štef. Vrečkota in potisneta v občinsko pisarno. Toda za njima vdere vsa druhal upijajoč: „ubijte žandarje“ in Janez Vrečko, M. Brentuša, Seb, in Jur. Sorko pa Hochler trgajo žandarjem puške iz rok, S. Strucelj padne na eno koleno in Štef. Vrečko mu zbeži s pomočjo župana Vrečkota v Spesovo krčmo.

(Dalje prih.)

Iz Ljubljane. (Matičarjem in prijateljem Maticе na znanje.) Takoj po božičnih praznikih pričnó se razpošiljati društvene knjige za leto 1884. Udje dobè troje knjig, namreč: „Letopis“ za l. 1884., „Črtice duševnega žitka štajerskih Slovincев“ in „Lovčeve zapiske“ II. del. Ob enem z oddajo knjig letošnjega leta se bo, kakor se godi to pri družbi sv. Mohora, pobirala od društvenik ov tudi udnina za prihodnje leto, da bo odboru slednjich možno, vzdržavati red v izdavnji knjig. Le na ta način je mogoče o pravem času zvedeti pravo število plačujočih (in le na te se more Matica ozirati) društvenikov in določiti, po koliko iztisov naj se posameznih knjig tiska. S tem bo ustrezno obema: društvenikom, da pridejo poprej do svojih knjig, odboru pa, da ima manj truda in sitnosti. Pri tej priliki se slovensko občinstvo opozarja tudi na bogato matičino književno zalogo, obstoječo iz društvenih knjig pretečenih let, katerim se je kupnaca znatno znižana, posebno na „Spomenik“, najlepšo v slovenskem jeziku tiskano knjigo, kojega hrani Matica še do 500 izvodov in kojemu se je kupnina tudi znižala.

S kranjsko-štajerskih hribov. (Nekaj dobrih nasvetov) Na Slovenskem še vse preveč nemškutarimo, da bi tujec mislil, da tukaj Nemei prebivajo. Proč torej z nemškutarijo. Naj vsak tujec precej na prvi hip vidi in čuje, da je na Slovenskem. Trgovci, obrtniki si naj spravijo slovenske štamplije, firme, pečatnike, kuverte, tablice, napise. Občinski in okrajni uradi naj uradujejo slovenski, notarji in advokati naj pišejo slovenske vloge. Saj imamo do vsega tega pravico v 19. členu osnovnih pravic. Slovenec ne velja pred Bogom in zakonom manje kakor Neme; le če se sam zaničuje, postane „podlaga tujčevi peti“ kakor naš slavni Koseski piše. Naposled še svetujem našim gospodarjem, naj si za novo leto priredijo „Zapisne knjižice“. Na eni strani naj po vrsti zapisujejo dohodke, na drugi pa stroške. Tako bodo ob leti videli, gre li gospodarstvo naprej ali nazaj, in kde ter lahko krenejo drugo pot. Za umno gospodarstvo jo to potrebno. Veselo novo leto! G. Križnik.

Iz Škal. (Prepiri z grajščakom.) Iz Dunaja smo dobili novega grajščaka, rodом Juda Marsikaj se je spremenilo. Enkrat se nam po grajščinskem povsod pobirajo brvi in mostiči čez vode, da ne moremo lahko ob nedaljah in praznikih v

cerkvo. Prišlo je uže do raznih tožeb. Prej tako ni bilo. Na dalje opazujemo, da se na grajščinskem ob nedeljah in praznikih dela. Tako so dne 21. grudna t. l. na kvaterno nedeljo tesarji tesali, kar so mogli. So li totti tesarji tudi Judje? Ne, ampak so kristijani po kakšni, ki ne marajo za božje in cerkvene zapovedi. To je res žalostno. Želimo, da se poboljšajo. Šest dni slobodno tesarijo, v nedeljo in praznik pa ne. Čujemo, da tudi družina na Judovskem gradu je krščanska pa ne vidimo nje veliko v cerkvi božja.

Od Nove cerkve. (Popravki.) V članek o zvezi novocerkovske fare s Strassburškim kapitelnom vrinole so se nektre bistvene pomote, ktere treba popraviti. „Schware“ se doslej niso nobeden tamošnji farni predstojnik pisali, ampak Jan. And. Sevarc, živeli so tam pred 200 leti. Izostala je enkrat besedica „krški“ (knezoškof), ki nam naznanja, da „krški“ mil. knezoškof oddajajo Strb. kanonikate. Poslednjič se je en stavek celo zmedel. „Proštija“ združena je z 1 kanonikatom kršk. stol. kapitelna. „Dekanova prebenda pa ostaja izpraznena.“ Interkalarni dohodki utegnejo z lepim p. n. Strassb. kapitelnu pripasti.

J. V.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ministerstvo je volitve za trgovinsko in obrtno zbornico, ko so Čehi ravnokar zmagali, neveljavne proglasilo. Čehi hočejo baje pritožiti se pri upravnem sodišči. — Liberalci silno delajo, da bi jihovi kandidati zmagali pri volitvi za trgovinsko in obrtno zbornico v Gradci. Pesebni odbori lovijo trgovce in obrtnike, načelnik odboru v Mariboru je Pfriemer, v Celji Lutz, Ormoži Kautzhammer, Ptujci Schulink, Ljutomeru Steyer, Brežicah dell Cott, Laškem Larisch, Slov. Gradci Bouvier, Slov. Bistrici Steiger. — Judovskoliberalno mešetarstvo in proti krščansko goljufno trženje pouzročilo je velik nemir mej trgovci, povsod same goljufije, samoumori in kride. Tudi v Ljubljani imajo take nedostatke. Eskomptna banka potegnena je v Thinkelnov konkurs z 250.000 fl. a sedaj jej še njeni uradnik Zenari ukrade 100.000 fl. hoče ubežati pa ne more in se ustrelil. Veliko trgovcev, cele rodbine so v nevarnosti, nek Stökl zgubi 25.000 fl. Tako se liberalci sami uničujejo. Zenari in Stöckl sta pristaša nemško-liberalne stranke. — Na Moravskem so na novega leta den pri vseh cerkvah eno uro s vsemi zvonovi zvonili v znamenje, da se začne 1000letnica smrti sv. Metoda. — Baroninja Reyer snuje zavetišče v Celoveci za nesrečna, spri-dena dekleta; veseli nas čuti, da je svitla cesarica in več princesinj položilo lepih darov za novi zavod. — Hrvatski sabor zboruje v Zagrebu, tudi Starčevićancem je uhod dovoljen pa jih ni.

Vnanje države. Rusi nameravajo svojo upravo pre narediti, pa kakor so pri nas konservativci in

liberalci tukaj si navskriž, tako tam reakcionarji in naprednjaci. Razven Batuma otrjujejo s silnimi šancami Rusi tudi Kars in Mihajlov. — Nemški kancelar Bismark namerava baje odpotovati v južne kraje, v Egipt ali celo Madeiro, otok v Atlantiškem morji; pravijo tudi, da mej potovanjem obišče Pariz, ker hoče Francoze vsakako potolažiti. Če je res, potem bi to kazalo, da pride mej Nemčijo in Angleži naposled do resnobnega razpora; kajti Francoze zamore Bismark le proti Angležem rabiti, ker bi nemško brodovje združeno s francoskim bilo angleškemu kos. — Italijanska vlada pošlje v afriško Kongo deželo lepa dva parnika, ki peljata seboj 300 mož in 8 kanonov — Papež Leon XIII so pisali ruskemu carju zavoljo katoliških Poljakov in Rusov ter ob enem omenili 1000letnice sv. Metoda. Kardinal Konsalvini je umrl. — Črnogoreci in Albanci so se sprli zavolje ribljenja več Črnogorcev je ranjenih, 20 Albancev vsmrtenih. — Strahovit potres razsaja v Španskem (ob enem sunilo je tudi v Terbiži na Koroškem in Zagrebu), v pokrajini Andaluziji ubilo je 200 ljudij, Granadi in Malagi 266, polovica prebivalcev v Albanueli je vsmrtena, mesto Alhama je razdrto, 300 ljudi končanih; stolne cerkve v Sevili, Granadi in Giraldu so močno poškodovane, To je strahovita novica.

Za poduk in kratek čas.

Trdnjave pod Pohorjem in za Dravo.

II. Srce mi je veselja igralo, ko izvem, da so omahljivega, skrivnega, pretegnenega streljača posilinemška lepoživotna „frava“, se dali zapisati v bukvice nemškega šulfereina Podajmo se naprej do pete trdnjave. Ta je uže grad. Na eni strani je okovarjen od farofa, na drugi ga zakriva konjsk hlev. In streljač? On je v lice kosmat, kakor lisica od zaja. Pa ne zna nič streljati, ker v šulfereinski kosarni še ni „turnusa“ napravil. Tudi vedel ni, v kakšne bukvice se je zapisal on in njegova „fravica“. Zatorej sem mu ves klavern djal, naj v božjem in svojem imenu iz šulfereinske kože smukne, dokler je mlad, kajti v starosti se bo težko naučil po nemškutarsko streljati. ako se v mladosti ni. Pritrdil mi je, da rad to stori, prvič, ker ima krčmo, drugič, ker mora vsako leto goldinarček dati za stavljenje šulvereinskih šol. Naročil se je na „Gospodarja“ tistega, ki v Mariboru vsak četrtek beli dan zagleda, od katerega se baje govori, da je nemškutarjem punčica v očesu.

Šesta trdnjava. Ta je pač zanimiva. Ona ima naprej vrt, in streljač hodi z nabito puško pri zaprtih dverih ven in notri. Akopram jaz nemškutarijo posebno ljubim, sem vendar enkrat v to šesto trdnjavo šel, v nji prebivajočega nemškutarskega streljača gledat. To je bilo tako.

Rekli so ljudje, da je ta šesta trdnjava kristijanska, če tudi z nemškutarskim maslom žganke belijo. Jaz sem tudi kristijan in se napravim nekega jutra v le to trdnjavo. Poskusim, duri takrat niso bile zaklenjene; prav na ozko odmaknem zapah in se zmuznem čez prag v vežo, tiho, da me niti miš ni čula. Hišna vrata odprem in stopim pred streljača. On ti je hrust, da malo para. Ima baruse pod nosom in preko ušes in tako lisičje gleda, da bi se človek v njega kar zaljubil, ako bi se mu hlače ne tresle. Tudi meni ni bilo kaj po volji, ko je me tako gledal. Ker sem mu na nosu bral, kar je v srci mislil, zato sva bila kmalu pri kraji. Ko nekaj zaropočeva, nekaj pošepčeva, nekaj pomolčiva, sem se mu poklonil in on meni hrbet obrne v znamenje, da je „audijenca“ končana. Pa sem se mu bil vendar prikupil: skoraj da mi ni dal „forel“ ali posterv za Ožbaltško nedeljo in bi mi jih dal, ko bi jih sam ne jedel.

Sedma trdnjava. Kakšen je streljač? Ta je že star in pravijo, da se je prav na stare dni naučil po nemškutarsko streljati in plesati. Jaz ne vem, le to moram reči, da po nemškutarsko hudo, hudo gleda. In kar je tudi nekaj: ta streljač je boter vseh nemškutarjev. Kako to? Hočemo brez ovinkov razodeti. Od kar je streljač bil v nemškutariji krščen, je s takim ognjem začel v nemškutarsko-liberalni rog piskati, da so ga njegovi sobratje in sosterljači izvolili za botra. Vsakokrat, ko je birma novih šulfereinskih udov, tudi naš streljač spoljuje ondi svoje botrove dolžnosti. Reč je taka. Ako se kdo zapiše v šulferein, se vsi streljači zberejo. Bukve se prinesejo. Zdaj starosta in pokrovitelj šulfereina na oder stopijo in imenitnost in slavo in čast povdarjajo biti ud nemškega šulfereina. Na to begunce in popihače iz narodnega tabora vprašajo: „Kaj želite od nemškega šulfereina? Odgovor: Sprejeti biti želimo. Njih imena se vpišejo v društveno knjigo in boter zamolklo končajo: Amen. (Konec prih.)

Smešnica 1. Krčmar vpraša gosta, ko je ta iz spalnice prišel k zajuterku: no, gospod, kako ste kaj spali? Gost mu reče: hvala, še precej dobro, vsakako pa bolje, kakor vaše stene in bolhe, te pač niso celo noč imele miru.

Razne stvari.

(Svitli cesar) so po toči poškodovanim na Štajerskem lani darovali 4250 fl.

(Mariborska posojilnica) imela je lani dohodka 241.658 fl. 14 kr. izdatka 239.029 fl. 15 kr. prometa torej 480.687 fl. 29 kr. V blagajnici je 2628 fl. 99 kr.

(Morivec) blizu Pragerskega ubitega juda Geierja je nek mesarski hlapec, 600 fl. so še denarja pri njem dobili.

(Blizu Pake) so tolovaji napadli posestnika Slomška in Vogelna ter jima okoli 100 fl. vropali.

(Uradniki nemški) v Štorah so se 14. pr. m. v cerkvi na Teharjih tako obnašali, da so uzroka imeli č. g. župnika prositi za odpustenje. Podrobneje drugokrat.

(Iz Noršinec) nam piše dopisatelj, da so vinogradarji tamošnjih okrajev pri vincarskem redu selitev vincarjev želeli nastavljeni od 1. do 15. nov.

(Župnik) za sv. Anton na Pohorji prezentiran je č. g. Strašek.

(Koroška škofija) ima 206 služeb duhovniških izpraznjenih, mešnikov zelo pomanjkuje na največjo škodo npravnosti in večnemu izveličanju ljudstva; a sedaj dojde od naučnega ministra ukaz, da ne sme več nego 30 bogoslovcev vsprejetih biti v duhovnico celovsko.

(V Ribnici) na Pohorji imajo lepo navado pri „svitnicah“ ali zornicah adventuil ubogim deliti kruha in soli.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg. Hrastl Fr. 11 fl., Rom 11 fl., Fr. Mikuš 10 fl., Sever 5 fl., Kalin Fr. in Fišer A., mlj. po 2 fl., Srabotnik, Kandut. Kranjc Jož., Duplnik, Kapus, Raktelj, Dr. Kukovič, Brglez, Kalin Iv., Dr. Mlakar, Vraz Ant. in Zabukošek po 1 fl.

(Iz Konjic) se nam poroča o lepej cerkveni slovesnosti 28. p. m. Č. g. Lavoslav Napotnik, redovnik benediktinec služili so prvo svojo sv. mešo vpriču mnogobrojnega ljudstva. Sorodnik mu, č. g. dr. Mih. Napotnik so mu pridgovali.

(Nove knjige) G. J. Lapajne ravnatelj meščanske šole v Krškem (Gurkfeld) izdal je prelepo knjigo: Zgodovina štajerskih Slovencev. Natisnil R. Milic v Ljubljani, cena vezanemu iztisu 1 fl. 20 kr. G. Zakrajšek v Gorici zbirko raznih pesem: Lira in evetje. Naročnino, 55 kr. prejema uredništvo lista: Jurij s pušo v Trsti.

(V Ljutomeru) je komisija, ki nadzoruje vinograde zaradi trtne uši. Udje komisiji so gospodje: J. Kukovec dež. poslanec, župan Steyer, profesor Kryl, nadučitelj Horvat, trgovec Zemljic in ekonom Fridau. Do sedaj ondi ni trtne uši.

(Javno zahvalo) izrekujevsem, kisoode. k. založbe šolskih bukev izposlili 220 knjig za uboge učence Cezanjevske šole, krajnega šol. odbora načelnik Jož. Sijanec.

(Proti nemškemu šulfereinu) snujejo Slovenci sedaj: društvo sv. Cirila in Metoda v podporo slovenskemu šolstvu. V osnovalnem odboru v Ljubljani so gospodje: L. Svetec, dr. Vošnjak, J. Murnik, T. Zupan in J. Hribar.

(Hočki občini) je južna železnica 200 fl. odpustila proti temu, da cesto k železniški postaji vzdržuje.

(Proti Judom) je v Celji nek Haidegger hotel izdajati novino: Patriotische-Zeitung pa g. Duller je dal vse liste konfiscirati in g. Heinricher je konfiskacijo potrdil.

(Od sv. Urbana nad Ptujem) se nam piše o groznem zločinu in velikej surovosti ljudij: dne 21. p. m. je v Jirsovcih v Mohoričevej krēmi vojak na odpusti Franc Lešnik krojača Mart. Tašnerja na Gajeh strašno z nožem razmesaril vpricho krēmarja in pivecv. Ranjeni zbeži v kuhinjo umivat se pa umerje. Nihče ga ne brani, nihče ne pomaga. Mrtvega zavlečejo na sneg in pustijo ležati in potem dalje pijejo, kakor da se ni nič zgodilo. Službe božje usmrteni skoraj nikoli ni obiskaval in bil kvaterno nedeljo ubit.

(Naši duhovniki) nameravajo v letošnjih pastoralnih konferencah razgovarjati se o slabem upivanji šol nemčevalnic na poučevanje v krščanskem nauku, deca namreč ne znajo slovenski brati ali čitati, nemški pa ne razumejo, torej s katekizmon ni nič opraviti.

Listič uredništva. G. K. v. Dramljah: dotična novica bila je v graških listih. Za Cerkveno lprilogo se porabijo dopisi iz Celja, od Kapele o popravljanji cerkve, dopisi iz Ptuja, Šmarije, Hoč, Dravske ožine prihodnjich, dopisi iz Gradca in sv. Kungote prehiteni po sestavkih v listu.

Loterijne številke:

V Gradci 27. decembra 1884: 82, 16, 88, 9, 45
Na Dunaji " " 37, 32, 30, 55, 86
Prihodnje srečkanje: 10. januarja 1885.

Dr. Ludovik Filipič

naznanja, da je dne 12. decembra 1884 odprl svojo

odvetniško pisarno

v Celji

v gosposki ulici (Herrngasse)

hiš.-št. 10 v I. nadstropji.

V Celji dne 13. dec. 1884.

3--3

Priznano nepokvarjene izvrstne

voščene sveče

izdelujejo

P. & R. Seemann v Ljubljani.

1-2

Oznanilo.

Hranilno in posojilno društvo z neomejenim poroštvom v Ptuji, daje na znanje, da se od zdaj uraduje vsaki

ponedeljek, četrtek in petek

predpoldnem od 8. do 12 ure in popoldne od 2. do 6. ure.

Izplačuje se pa le vsaki **ponedeljek in četrtek** od 9—12. ure predpoldnem.

Uradnica:

v „Narodnem domu“ v pritličji.

Opazka: Hranilne vloge obrestujejo se s 5 % t. j. 5 gld. od 100 gld. na leto in se sprejemajo od vsakega, če je ud društva ali ne.

Denarji pa se izposojujejo po 6 % t. j. 6 gld. od 100 gld. na leto.

Natančnejša pojasnila dajejo se v navedenih dnevih v uradnici. Tudi društvena pravila dobijo se brezplačno v teh dnevih

V Ptuji 28. decembra 1884.

Ravnateljstvo.

V Jan. Leon-ovi tiskarni

je izišla:

„Ljudska knjižnica“.

I. snopič, ki obsega 4 tiskane pole, je prinesel pripovedko

Mladi Ladis.

„Ljudska knjižnica“ velja za četr let 48 kr., za pol leta 90 kr., za celo leto 1 fl. 70 kr. Pojedini snopiči veljajo 6 kr. s poštnino vred 8 kr.

Drugi snopič pride v prvi polovici meseca januarja na svitlo.

FRANC SWATY,

Ukoristitev vinskih ostankov, fabrika žganic, likere, Franz-žganice in kognaka

v Mariboru.

Fabrika: v Schmidererjevej ulici št. 3 in 4.

Zaloga: v Koroškej ulici šte. 20.

priporoča svojo izvrstno žganico iz muškato-vega tropinoveca

s poroštvom za pravo, vleženo blago.

2-2

Oznanilo

zastran prošenj za sedem celih in eno polovično štipendijo na sadje- in vinorejski šoli v Mariboru, ki se oddajo s početkom šolskega leta 1. marcija 1885.

Prošnje so predložiti osebno ravnateljstvu sadje- in vinorejske šoli v Mariboru konči do 15. januarja 1885. Več pové oznanilo v 51. številki „Slov. Gospodarja.“

Gradec 10. dec. 1884.

Deželni odbor štajerski.

Šaljivi list „Jurij s pušo“

nastopi II. tečaj v večji obliki z izbor-nimi podobami ter velja celo leto 3 fl., 1/2 leta 1 fl. 50 kr., 1/4 leta 80 kr. De-nar in pisma pošiljajo se na uredništvo „Jurija s pušo“ v Trst. 1-3

Sesaljke

solidne izdelave za različne potrebe: pivovarne, fabrike, rude, vodnake, dalje vodotočne cev, sesaljke in spravo za kletarstvo, angleške cevi iz kovanega železa, cevi iz kopolnine in gumija,

kovinsko blago

vsake vrste, pipe za vsakojake potrebe in in razne podobe, vretenice, ventile zaporne, pozračne ventile vsake vrste, poprijemače železne za razne cevi, spravo za kopališča, izlijavnike, kotlje za narejanje plina, varovalno orodje, posode za kolomaz, holländerje,

pipe za narejanje pen na pivu

naposled

blago z lite kovnine in medaine

po obrazcih

priporo a po najnižej ceni in s poroštvom za dobro robo

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja v

Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko.

V občini Ročici

je neka malenkost najdena. Več se zve pri J. Leon-u v Mariboru.

Najnovejši

HITRI RAČUNAR

v katerem se

iznesek vsakoršne kupčije vže izračunjeno najde, se dobiva v

J. Leon-ovi tiskarni

v Mariboru

šolska ulica 2.

Oznanilo.

Podpisani uljudno priporoča svoje iz najboljše snovi narejene

voščene sveče

na naročbo.

Moje sveče ne zaostajajo gledé čistosti za nobenim drugim izdelkom, gorijo dalj, kakor ktere koli, tako p. gori 1/4 Kile sveča 22 ur.

Tudi so moje izvstne sveče s pričevali pohvalili rajni preč. g. Mat. Koglnik, inful. prošt v Spodnjem Draubergi; preč. g. Urban Dietrich, nadžupnik, knez škof. duhovni svetovalec, dekan pri sv. Martinu; preč. g. Martin Terstenjak duh. svet. župnik v Staremtrgu i. dr.

Cena Kilo fl. 2.30. Kdor vzame saj 10 Kilo se mu pošlje franco.

Z odličnim spoštovanjem

August Günther,

v Slov. Gradci.

3-3